

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma ja työohjelma 2025-2029

Tarkltk 15.10.2025 § 31
38/00.03.00.00/2025

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA TOIMIVALTUUDET

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kuntalain 14 luvussa ja Kainuun liiton hallintosäännössä.

Kuntalain 14 luvun 121 §:n ja 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi
- valmisteltava tilintarkastuskertomuksen käsittely valtuustolle
- hankittava asianomaisen selvitys ja hallituksen lausunto tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta

Kainuun liiton hallintosäännössä valtuusto on kuntalain mukaisten tehtävien lisäksi sisällyttänyt tarkastuslautakunnan tehtäviin:

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

ARVIOINTITYÖN SUORITTAMISEN PERUSTEET

Tarkastuslautakunnan suorittaman arvioinnin tulokset raportoidaan vuosittain maakuntavaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa. Ennen arviointikertomuksen valmistumista tarkastuslautakunta voi antaa maakuntavaltuustolle tarpeelliseksi katsomiaan selvityksiä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana maakuntavaltuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Arvioinnin lautakunta toteuttaa käyttämällä muun muassa seuraavia toimintatapoja:

1. Tarkastuslautakunta seuraa kuntayhtymän toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden toimintaa. Lautakunta sopii keskinäisellä työnjaolla eri toimielinten hallinnon seuraamisesta sekä kerää tietoja palvelutoiminnan toimivuudesta ja tavoitteiden toteutumisen tilanteesta. Salassa pidettävän aineiston käytettäväksi saamisesta lautakunta päättää erikseen.
2. Tarkastuslautakunta pyytää kuntayhtymän organisaatiolta erikseen päätettäviä selvityksiä toiminnasta arvioinnin tueksi (esimerkiksi mahdollisia vastuualueiden itsearviointien yhteenvetoja, mahdollisia sisäisen tarkastuksen yhteenvetoraportteja, talouden ja toiminnan seurantaraportteja, osavuosikatsaukset).
3. Kokouksiin kutsutaan tarvittaessa kuntayhtymän viranhaltijajohdon lisäksi luottamushenkilöjohtoa, henkilökunnan edustajia ja mahdollisia muita sidosryhmän edustajia selvittämään omasta näkökulmastaan arviointikohteen toimintaa, tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarvittaessa haastateltaville jaetaan ennakoon täytettäväksi arviointilomake vastuualueen toiminnasta ja taloudesta. Lomake ei ole julkinen eikä sitä liitetä pöytäkirjaan.
4. Tarkastuslautakunta tutustuu kuntayhtymään viranhaltijoiden ja muiden henkilöstön edustajien haastattelujen perusteella.
5. Arvioitavan vuoden tilinpäätös toimintakertomuksineen on asiakirja, josta ilmenevien tietojen perusteella arviointi ensisijaisesti suoritetaan.
6. Tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan tehdään yhteisarviointeja esim. seutukunnan kuntien ja muiden kuntayhtymien kanssa yhteisesti järjestettyjen toimintojen osalta.

Tarkastuslautakunnan jäsenten toimintavalmiuksien kehittämistä tuetaan muun muassa osallistumalla alan koulutuksiin.

ARVIOINTISUUNNITELMA

Tarkastuslautakunnan arviointityön systematisoimiseksi on tarpeen laatia toimikauden kattava arviointisuunnitelma, jota täsmennetään

vuosittain. Arviointisuunnitelmassa esitetään ne tehtäväalueet, jotka otetaan kunakin vuonna syvällisemmän arvioinnin kohteeksi. Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmassa painotetaan osa-alueita, joiden osalta on suurin riski, että tavoitteet jäävät saavuttamatta tai muutoin toiminta ei ole tuloksellista. Suunnitelma täsmennetään työohjelmaksi vuosittain sekä painotusten että menetelmien osalta. Arviointisuunnitelmassa (ja arviointikertomuksessa) voidaan myös painottaa eri BSC-näkökulmia vuosittain (talousnäkökulma, organisaatio/prosessien näkökulma, asiakasnäkökulma, henkilöstönäkökulma).

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma voidaan saattaa tiedoksi valtuustolle.

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma voidaan sovittaa yhteen tilintarkastussuunnitelman kanssa.

Tarkastuslautakunnan laatima arviointikertomus on julkinen dokumentti.

Tarkastuslautakunnan työsuunnitelma on salainen dokumentti (Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta, 24 §, 1 mom 15 kohta).

Lisätietoja hallintojohtaja Sari Karhu, p. 044 410 0728, sähköposti etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi.

Puheenjohtajan ehdotus

Tarkastuslautakunta keskustele arviointisuunnitelman ja työohjelman laatimisesta kaudelle 2025–2029 sekä sopii toimintatavasta ja työnjaosta näiden dokumenttien laatimisessa.

Tarkastuslautakunnan päätös

Tarkastuslautakunta keskusteli arviointisuunnitelman ja työohjelman laatimisesta ja siihen liittyvästä koulutustarpeesta sekä käynnisti työohjelman rungon valmistelun ja päätti, että suunnittelua jatketaan seuraavassa kokouksessa.